

στρέφονται, όταν πρόκειται για μετανάστες, στην Ελλάδα αυτή τη φορά. Η πολιτική της «ενσωμάτωσης» υποστηρίζεται σήμερα από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τη Ν.Δ., που τότε την κατέκριναν, σαν μια προοδευτική προοπτική για τους εδώ μετανάστες, οι οποίοι θα πρέπει να στέλνουν τα παιδιά τους στα ελληνικά σχολεία με μοναδική βοήθεια τις συνήθως πρόχειρες «τάξεις υποδοχής», πολύ, ενδεχομένως, χειρότερες από παιδαγωγική σκοπιά, από τις «προπαρασκευαστικές τάξεις» της πολιτικής της «αναγκαστικής ένταξης» των τότε γερμανικών κυβερνήσεων. Τα δυο μεγάλα κόμματα εξουσίας ακολουθούν σχεδόν πιστά σήμερα τους ιδεολογικούς και πολιτικούς τους συγγενείς στην τότε Δυτική Γερμανία, το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (SPD) και την Χριστιανοδημοκρατία (CDU). Ο ΛΑ.Ο.Σ. δεν έχει πρόβλημα να κρύψει τον αναπόφευκτο στόχο μιας τέτοιου είδους «ενσωμάτωσης» («αναγκαστικής ένταξης» δηλαδή των παιδιών των μεταναστών στο εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα») που διακηρύσσει: «Να φροντίσουμε μέσα από μία συστηματική και ουσιαστική παροχή Ελληνικής παιδείας να κάνουμε τα παιδιά

τους «να είναι Έλληνες στη ψυχή και στο πνεύμα»» (http://www.laos.gr/laos.asp?epilogi='pdf/PROGRAM_LAOS.pdf&page=laos), αφήνοντας φαίνεται τη μέριμνα για το σώμα τους στα... Σώματα Ασφαλείας.

Το Κ.Κ.Ε. παραμένει, όπως και τότε, στην ίδια θέση και υποστηρίζει ότι: τα παιδιά των μεταναστών να ενταχθούν στο «ενιαίο δημόσιο σχολείο» και «να δημιουργηθούν οι όροι για την ισότιμη μόρφωση των μειονοτήτων και μεταναστών (διαχωρισμός θρησκείας και εκπαίδευσης, δικαίωμα της διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας,...)» (http://www.kke.gr/paideia/eniaio_dodekaxrono_basiko_scholeio). (Η εργατική τάξη ως γνωστό είναι μία, οι εξής... είκοσι επτά στην Ευρωπαϊκή Ένωση.) Ο δε Συνασπισμός και ο ΣΥ.ΡΙ.ΖΑ. επικαιροποίησαν τις θέσεις της δημοκρατικής Αριστεράς που στήριζε, ως Κ.Κ.Ε. Εσωτερικού τότε και πρωτοστατούσε στους μαζικούς αγώνες των Ελλήνων γονιών - μεταναστών, υποστηρίζοντας την: «ενίσχυση των εκπαιδευτικών λειτουργιών για τους μαθητές/τριες διαφορετικών πολιτισμικών, γλωσσικών καταγωγών, με σεβασμό στις προσωπικές και συλλογικές τους

ιδιαιτερότητες, καθώς και τη δημιουργία των αναγκαίων προϋποθέσεων για την εκμάθηση και της δικής τους πολιτισμικής, εθνικής και γλωσσικής κληρονομιάς. Απαιτούμε ενιαία δημόσια εκπαίδευση στη βάση της διαπολιτισμικότητας.» (<http://www.syriza.gr/theseis/koinoniko-kratos/oi-theseis-toy-syriza-gia-tin-paideia>)

Αν, ακόμα και η ανανεωτική Αριστερά, φαίνεται να ξεχνά, μετά από 32 χρόνια, τις επεξεργασίες της για τα εκπαιδευτικά ζητήματα των μεταναστών, υποστηρίζοντας σήμερα ένα, θετικό μν, αλλά γενικόλογο, σε σχέση με τότε, πλαίσιο επίλυσης των εκπαιδευτικών προβλημάτων των παιδιών των εδώ μεταναστών, γιατί να μη δικαιούνται σήμερα ΠΑ.ΣΟ.Κ., Ν.Δ. και ΛΑ.Ο.Σ. να υποστηρίζουν «τα δικά μας, δικά μας (τότε) και τα δικά τους, δικά μας (τώρα);» Μόνο το Κ.Κ.Ε. μοιάζει να είναι δημοκρατικό απέναντι στους μετανάστες. Τους αφήνει να διαλέξουν σε ποια εργατική τάξη θέλουν να αφομοιωθούν τα παιδιά τους αφού οι ίδιοι αναγκάστηκαν να «εγκαταλείψουν» την... εργατική τάξη της πατρίδας τους!

ΕΝΑ CIVIL RIGHTS MOVEMENT ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ 21ΟΥ ΑΙΩΝΑ;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Στις 4 Ιανουαρίου 2010, οι βουλευτές του ΛΑΟΣ κκ. Πλεύρης και Γεωργιάδης, έκαναν την εξής επερώτηση στον Υπουργό Μεταφορών: «Ιδιαίτερα ανησυχητικές και επικίνδυνες διαστάσεις έχει λάβει τον τελευταίο καιρό η μεταφορά παρανόμων εμπορευμάτων από αλλοδαπούς ιδίως εξ Αφρικής στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς στην Αθήνα. Οι αλλοδαποί ως επί των πλείστων λαθρομετανάστες μεταφέρουν τεράστιους σάκους με διάφορα ήδη, με αποτέλεσμα να καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος των οχημάτων (λεωφορεία ή τρόλεϊ) και των συρμών (ΗΣΑΠ και Μετρό). Το επιβατι-

Ο Δημήτρης Χριστόπουλος διδάσκει στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

κό κοινό αναγκάζεται να συνωστίζεται εξ αιτίας αυτής της κατάστασης, πολλοί επιβάτες είναι αδύνατον να επιβιβαστούν λόγω του ότι δεν υπάρχει χώρος, ενώ δεκάδες είναι και τα ατυχήματα τα οποία έχουν προκληθεί εξ αιτίας των σάκων οι οποίοι εμποδίζουν την διέλευση, την επιβίβαση και την αποβίβαση των επιβατών. Συνεπώς ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός, Πώς προτίθεστε να αντιμετωπίσετε το σοβαρό αυτό πρόβλημα τόσο στο Μετρό και τον ΗΣΑΠ, όσο και στις λεωφορειακές γραμμές και τα τρόλεϊ;»

Οι ερωτώντες βουλευτές μπορούν πράγματι να είναι υπερήφανοι: μάλλον κατέθεσαν την πιο ρατσιστική επερώτηση από καταβολής ελληνικού κοινοβουλίου.

Η απάντηση στον αποκάλυπτο –στα όρια του κωμικού και ποινικά κολάσιμου– ρατσιστικού λόγου δεν μπορεί να είναι μισόλογα. Η ιθαγένεια στους νόμιμους μετανάστες που έχουν μεταφέρει το κέντρο των βιοτικών τους σχέσεων στην Ελλάδα και το επιθυμούν είναι ζήτημα δημοκρατίας. Το κατώφλι της ιδιότητας του πολίτη είναι πάντα εκκρεμές μεταξύ συμπερίληψης και αποκλεισμού. Κατεξοχήν κριτήρια αποκλεισμού ήταν το ταξικό (όχι όμως για την Ελλάδα), η ηλικία, τα πολιτικά φρονήματα (κατεξοχήν για την Ελλάδα), το φύλο και προφανώς η καταγωγή και η πρότερη ιθαγένεια. Σήμερα, η μετανάστευση στην Ευρώπη αποτελεί τη μείζονα πρόκληση για μια ιδιότητα του πολίτη

που θα συμπεριλαμβάνει περισσότερους αποκλείοντας λιγότερους. Που θα ενσωματώνει αντί να περιθωριοποιεί. Με μια λέξη, μια πιο δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη.¹

Αυτό είναι το ζητούμενο στην Ελλάδα σήμερα: όπως αυτό ήταν κάθε φορά που ο ελληνικός πληθυσμός άλλαζε: είτε με τις κτήσεις νέων εδαφών, είτε με τις ανταλλαγές πληθυσμών. Και εάν σε αυτές τις συγκυρίες, η επιλογή ήταν η συμπερίληψη και η ενσωμάτωση, παρά τις αντίστοιχες με τις σημερινές εντάσεις,² σε άλλες περιπτώσεις, αυτές των μειονοτικών ή των πολιτικών αντιφρονούντων, η επιλογή ήταν ο διωγμός με βασικό εργαλείο την αφαίρεση της ιθαγένειας.

Την τελευταία δεκαετία στην Ελλάδα έχει σωρευτεί ένα μείζον δημοκρατικό έλλειμμα, καθώς στους ελληνικούς νόμους υπάγονται και εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι στους οποίους δεν δόθηκε η δυνατότητα με τη βούλησή τους να επηρεάσουν τη διαδικασία θέσπισης κανόνων δικαίου: άνθρωποι χωρίς λόγο. Η νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Εσωτερικών κινείται στη δημοκρατικά επιβεβλημένη κατεύθυνση εναρμόνισης της ελληνικής πολιτικής κοινότητας με τον πληθυσμό της χώρας αυτής.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1 Απολύτως δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη είναι αδύνατο να υπάρχει καθώς η ίδια η έννοια παραπέμπει στη

ρητή ή λανθάνουσα διάκριση μεταξύ ανθρώπου και πολίτη. Αυτή είναι η αναπόδραστη αντινομία της: πρβλ στο κείμενο του Ε. Μπαλιμπάρ *Σύγχρονα Θέματα*, «Η αντινομία της ιδιότητας του πολίτη», τχ. 106, σ. 26-50.

2 Έγραφε ο Γ. Βλάχος και μας θύμισε πρόσφατα ο Ιός της Κυριακής *Η Καθημερινή* (9/1/2010): «πολιτικές σχέσεις με τους πρόσφυγες δεν θέλει να έχει. Δεν έχει διάθεσιν να ακούη πρόσφυγας πολιτικολογώντας, δεν συζητεί με επιτροπές προσφύγων διά ζητήματα αφορώντα τον τόπον, δεν ζητεί ούτε ψήφους ούτε αναγνώστας εις τους συνοικισμούς (...) δεν τους θέλομεν ούτε ως ψηφοφόρους, ούτε ως εκλογείς, ούτε ως εκλέξιμους, ούτε ως πολίτας δικαιουμένους να κυβερνούν την Ελλάδα», (30/7/1928).

Κ Υ Κ Λ Ο Φ Ο Ρ Ο Υ Ν

Ευθύμιος Παπαταξιάρχης

Περιπέτειες της ετερότητας

Η παραγωγή της πολιτισμικής διαφοράς στη σημερινή Ελλάδα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

Μετέωροι χώροι της ετερότητας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Ευθύμιος Παπαταξιάρχης
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΤΕΡΟΤΗΤΑΣ

Σταύρος Σταυρίδης

ΜΕΤΕΩΡΟΙ ΧΩΡΟΙ ΤΗΣ ΕΤΕΡΟΤΗΤΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Σόλωνος 133, Αθήνα 10677

τηλ. 210-3806305, www.alexandria-publ.gr